

slutninger på vegne af deres børn. Man undervurderer fuldstændig forældrene. Der er jo forældrebestyrelser i alle institutioner, men dem undervurderer man fuldstændig. Forældrebestyrelserne er ikke i stand til at sætte sig igennem og i ikke stand til at få noget igennem, lokalt selvstyre ude i kommunerne – alt det ser man bort fra; det eneste rigtige er, at vi gør os til overdommere herinde på Christiansborg, at vi lovgiver om standarder over hele landet, og at vi tager stilling til herinde, hvordan hver enkelt daginstitution i hele landet skal indrettes.

Det synes jeg er forkert, jeg synes, det er totalt at undervurdere forældrene, og det er også at eliminere det lokale selvstyre, men det kan jeg så forstå at man ikke er så optaget af i Socialdemokratiet mere.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 175: Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love. (Implementering af miljøansvarsdirektivet).

Af miljøministeren (Connie Hedegaard).
(Fremsat 1/3 2007).

Sammen med denne sag foretoges:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 176: Forslag til lov om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader. (Miljøskadeloven).

Af miljøministeren (Connie Hedegaard).
(Fremsat 1/3 2007).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Eyvind Vesselbo (V):

De to lovforslag, vi behandler i dag, har det formål at sikre en effektiv, ensartet håndhævelse af EU-reglerne på natur- og miljøområdet. De bygger samtidig på princippet om, at forureneren betaler. Lovene har forskellige formål, men danner et samlet hele.

L 176, miljøskadeforslaget, definerer, hvad en miljøskade er i overensstemmelse med direktivet. Lovforslaget indeholder samtidig regler for påbud, undersøgelse og afhjælpning af skader.

L 175 er et lovforslag, som ændrer de 13 andre miljølove, som bliver berørt af direktivet. Lovforslaget giver de relevante myndigheder hjemmel til at afgøre, hvornår der foreligger en miljøskade i direktivets forstand, og hvem der er ansvarlig for den. Direktivet gælder for betydelige skader på jord, vand og beskyttede arter og naturtyper, der måtte opstå i fremtiden. Man kunne give nogle eksempler, bl.a. benzinstationer eller den meget omtalte Kærgård Klitplantage.

Det helt centrale i lovgivningen er, at der beskrives to former for ansvar, det ene er et ubetinget ansvar, svarende til det, vi har i jordforureningsloven, og det andet er et skyldbaseret ansvar for alle andre erhvervsaktiviteter, som ikke er beskrevet i loven, og som skader beskyttede naturtyper og dyre- og plantearter.

Det ubetingede ansvar kan lempes, når der er tale om udtrykkeligt tilladte udledninger eller aktiviteter, og for udviklingsskader, dvs. skader, der er opstået, selv om man ikke på udledningstidspunktet regnede med, at aktiviteten var skadelig.

Det centrale i lovgivningen er at få bestemt, hvilken skade der er sket, og hvilken afhjælpning der skal til. Samtidig sikres det, at det danske beskyttelsesniveau fastholdes, når de danske regler er mere vidtgående.

Med en vedtagelse af disse to lovforslag vil det i fremtiden være nemmere og hurtigere at placere et ansvar for miljøskade. Vi vil forhåbentlig kunne undgå miljøsager som f.eks. den, jeg nævnte før, i Kærgård Klitplantage, fordi vi med det samme med disse love i hånden kan placere et ansvar og dermed også pålægge skadevolderen at afhjælpe skaden.

Når man gennemgår de to lovforslag, er der ingen tvivl om, at det er to meget omfangsrige og komplicerede lovforslag. Lovene vil derfor også stille store krav til de instanser, som skal administrere dem. Men med den viden og ekspertise, der findes på området, vil der ganske givet meget hurtigt blive udviklet en praksis, så alle lovenes intentioner vil blive opfyldt.

Venstre kan støtte forslagene.

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Tak for det. Den næste ordfører er hr. Torben Hansen.

Torben Hansen (S):

For Socialdemokratiet er forureneren betaler-princippet et meget væsentligt princip i forebyggelse af, men selvfølgelig også i genoprettelse af forureningsskader, og derfor er gennemførelsen af det her miljøansvarsdirektiv i dansk lovgivning jo selvfølgelig også meget vigtig.

Til gengæld må man jo også sige, at det kommer til at åbne op for en masse fortolkningstvister, som jo i sidste ende går hen og bliver afgjort ved domstolene eller i hvert fald på baggrund af den praksis, der kommer ved domstolene.

Nogle af de ting, som Socialdemokratiet vil kigge på under den kommende udvalgsbehandling, er bl.a. lovforslagets lempelse af det ubetingede forureneransvar, således at skadevolder er ansvarlig, medmindre skadevolder godtgør, at der ligger en udtrykkelig tilladelse bag, og at der ikke er udvist fejl og forsømmelser. Det princip kan i og for sig være et ganske udmærket princip, men det er altså en lempelse af et direktiv og også en meget principiel lempelse i forhold til det objektive ansvar. Det er i hvert fald nogle af de ting, som vi vil kigge nærmere på under den kommende udvalgsbehandling.

Men allerede nu kan Socialdemokratiet se en lang række tvister i forbindelse med definitionen og detaljeringsgraden i såvel de af myndighederne udstedte tilladelser som i forhold til den dokumentation, der skal foreligge fra en eventuel skadevolder.

Et par af høringssvarene påpeger, at virksomheder, der ifalder et erstatningsansvar, selv om de er miljøgodkendt og der føres tilsyn med virksomheden, jo kunne finde på at sagsøge miljømyndigheden for ikke at have gjort det forebyggende miljøarbejde tilstrækkelig godt. Høringssnotatet henviser så selvfølgelig til, at det her må efterprøves ved domstolene, hvilket sådan set er fint nok, men jo ikke just bidrager til

klarheden i rækkevidden eller den manglende rækkevidde af det her lovforslag.

Kl. 15.55

I forhold til producentansvaret er det også fra flere af høringsparterne, bl.a. inden for affaldsområdet, påpeget, at det kan give problemer i forhold til det danske affaldshierarki. Det kan der måske være en pointe i, og det må vi jo få kigget på.

Socialdemokratiet synes, det ser yderst usikkert ud, hvor eksempelvis spildevandsslam er placeret i den her lovgivning, og det vil jo ikke se specielt smukt ud, hvis f.eks. spildevandsslam og andre miljøskader er undtaget – måske af hensyn til offentlige kasser.

Det delte ansvar mellem producent og bruger ved anvendelse af gødning, pesticider, gmo'er osv. er selvfølgelig også en delikat sag. Tvisterne i forhold til vejledninger m.v. kan i hvert fald hurtigt hobe sig op – eller måske ikke hobe sig op, men så i hvert fald gå hen at blive lidt nærværende.

Lovforslaget har også nogle sjove formuleringer i bemærkningerne om, at der kan konstateres en miljøskade, når man kan finde en, der kan betale – sådan tror jeg cirka, der står i forbindelse med bemærkningerne til den nye § 64 i miljøbeskyttelsesloven – og først da skal der genoprettes og kompenseres. Det virker måske lidt bagvendt, at lovgivning, der skal beskytte miljøet, ikke er mere præcis med hensyn til en procedure, når der ikke kan findes en ansvarlig, eller i øvrigt stiller krav om en tilsvarende genopretning gennemført af det offentlige.

I forhold til miljøskadelovens § 7 ser Socialdemokratiet også, at lovforslaget kun omfatter skader på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder, og der er altså stadig væk 92 pct. af fædrelandet, der ligger uden for de her naturtyper inklusive fredede områder og § 3-områder, og de ser altså umiddelbart, som vi ser det, ud til at falde uden for den her lovgivning. Man har jord med, og man har også vand og habitatområderne, men hvor er vi henne i forhold til det, som vi også betragter som værende, jeg havde nær sagt forbilleder eller eksempler på dansk natur, nemlig også § 3-områder og fredede områder? Der er også selvstændige paragraffer for vand, men definitionerne af naturressourcer i § 15 i miljøskadeloven synes jeg også virker lidt snævre.

Der er også en vinkel, når skadevolder ikke kan identificeres. Danmark er jo sådan set også direktivmæssigt forpligtet til at genoprette gun-

stig bevaringsstatus i internationale naturbeskyttelsesområder, og så må det vel et eller andet sted være staten, der påtager sig denne forpligtelse, eller hvad?

Vi synes også, at begrebet diffus forurening måske giver anledning til nogen bekymring, som det fremgår af § 4. Lovforslagets direkte bemærkning om, hvad diffus forurening er, synes jeg måske virker lidt som en historisk definition af begrebet, og der står ikke så meget om, hvilke fortolkningstvister det kan give anledning til i fremtiden. Det, vi jo gerne skulle nå frem til med de her love, er, at der bliver få muligheder for fortolkningstvister for dem, der kommer efter os.

Samlet set synes vi, at det er positivt, at direktivet nu gennemføres i dansk lovgivning, men der er altså nogle hjørner og også nogle mere principielle ting, som Socialdemokratiet vil have belyst under den kommende udvalgsbehandling.

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Der er en enkelt kort bemærkning, og det er fra hr. Christian Wedell-Neergaard.

(Kort bemærkning).

Christian Wedell-Neergaard (KF):

Det her lovforslag egner sig ikke til polemisering, da det jo er meget kompliceret, så jeg skal forsøge i dagens anledning at stille et sagligt spørgsmål.

Det er sådan, at Socialdemokratiet rejser tvivl omkring spørgsmålet om dispensation fra det objektive ansvar, som jo ligger i det forhold, at hvis man har en tilladelse og kan påvise, at man har holdt sig inden for tilladelsens grænser, ja, så kan man ikke ifalde det objektive ansvar, så har man almindeligt culpaansvar, og så skal det offentlige bevise. Hvad er det, Socialdemokratiet er i tvivl om med hensyn til den paragraf?

(Kort bemærkning).

Torben Hansen (S):

Jeg vil først starte med at kvittere for spørgerens ærlighed med hensyn til, at nu skulle det være et sagligt spørgsmål. Vi kan så dermed konkludere, at alle de spørgsmål, spørgeren kom med i går, var usaglige. Tak for det.

Kl. 16.00

Det, jeg og Socialdemokratiet forsøger at sige, er, at det såmænd er udmærket – det mener jeg rent faktisk, jeg fik sagt – at man anlægger den betragtning, men alt andet lige kommer det til at

give anledning til et bjerg af fortolkning og tvister om det her, for hvad skal en offentlig miljøgodkendelse så indeholde, og hvad er dokumentationskravene derefter? Det er nogle af de ting, som vi gerne vil have afprøvet under udvalgsbehandlingen.

Jeg siger ikke på nogen som helst måde, at vi skal lave objektivt ansvar ind over det hele, ej heller når det er sådan, at folk har fået en miljøgodkendelse, men vi er nødt til at få arbejdet ned i dybden med, hvad den langsigtede betydning er af det her. For det, vi skal huske på, og som det også fremgår af miljøskadefoven, er, at man rent faktisk kan rejse krav med hensyn til det her de kommende 30 år, så det er ikke bare sådan noget, der lige skal cykles henover. Det tror jeg også spørgeren er enig med mig i.

(Kort bemærkning).

Christian Wedell-Neergaard (KF):

Jeg er naturligvis enig i, at det er et meget alvorligt spørgsmål.

Det næste er jo, at en miljøgodkendelse indeholder en række faktorer, som er omtalt, og hvor der er fastsat normer og regler, som man kan måle sig til. Der kan også være ting, som er indeholdt naturligt i den aktivitet, som vi taler om, som ikke lige umiddelbart eksplicit er nævnt i en miljøgodkendelse. Hvis der sker en skade, kan man sige, at det er en del af den naturlige aktivitet. Er det så også omfattet af fritagelsen for det objektive ansvar? Det er det efter min mening, men jeg vil også godt høre Socialdemokratiets mening.

(Kort bemærkning).

Torben Hansen (S):

Det kan jeg simpelt hen ikke på baggrund af den detaljeringsgrad, der er i det her lovforslag. Jeg er simpelt hen nødt til at få fundet ud af, hvad detaljeringsgraden er på gældende miljøgodkendelser, hvad detaljeringsgraden er i forhold til, hvad man kan forvente af dokumentation til det her, og så må vi jo bagefter se på, om tingene når sammen. Jeg vil ikke stå her og lægge hovedet på blokken på, at det er den ene eller den anden detaljeringsgrad, der er vigtigt.

Det, der bare for Socialdemokratiet er vigtigt i det her, når vi når ned i udvalgsarbejdet, er, at vi også laver noget, som kan holde – ja, undskyld udtrykket – vand de næste 30 år, og jeg tror også, at den konservative ordfører vil være enig i, at det er det vigtigste.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken, og den næste ordfører er hr. Jørn Dohrmann.

Jørn Dohrmann (DF):

Jeg vil da sige, at med hensyn til lovforslagene, som ligger her, L 176 om miljøskadeloven og L 175, som er ændringer, er det i hvert fald vigtigt for os, at vi får sat perspektiv på, hvem det er, der egentlig betaler for de forureningsskader, der sker på området. Det skal jo helst være forurenere, der betaler.

Men vi kan også konstatere, at hele lovforslaget, som det ligger her – man kan sige, det er et direktiv – omhandler EU-regler og den slags ting. Derfor må vi også sige, at så er det jo nok begrænset, hvor meget Danmark selv ønsker at rette op på de måske forkerte virkninger, der kan være, eller uklarheder, der fremgår også af teksten her.

Det, jeg forholder mig til og kan konstatere, er jo nogle uafklarede spørgsmål om, hvis der er tredjemand indover. Lad os nu bare tage de eksempler, der har været de sidste par dage på gyllekørsel. Hvis en landmand får leveret gylle på sin mark, og det er en anden en, der kører gyllen ud, hvem hæfter så for de skader, der eventuelt sker? Er det landmanden, hvor det kan være en fejl fra den, der kører det? Eller hvordan hænger det i det hele taget sammen? Det synes jeg er vigtigt at vi også får afklaret i udvalgsarbejdet.

Ellers skal der ikke være nogen tvivl om, at Dansk Folkeparti går ind for, at vi beskytter miljøet bedst muligt, og at vi beskytter dyrene og alle de andre ting, som der er lagt op til i lovforslaget her. De gamle benzinstationer skal der selvfølgelig ryddes op på. Også de deponeringer, som der er nævnt i forslaget her, og som er nævnt af tidligere ordførere, er selvfølgelig også noget af det, som vi lægger vægt på, der skal ryddes op i.

Med de bemærkninger ser vi selvfølgelig frem til i udvalgsbehandlingen at få afklaret de problemstillinger, der eventuelt er med lovforslaget her, men som sagt er det vores udgangspunkt, at den, der forurenere, selvfølgelig også skal være med til at betale for at få rettet op på de skader og de områder, som bliver svinet til, hvis der kan fastlægges et ansvar for det område.

Så vi ser frem til den videre udvalgsbehandling.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken, og næste ordfører er hr. Christian Wedell-Neergaard.

Christian Wedell-Neergaard (KF):

Som jeg allerede har nævnt, er det her en alvorlig og en stor sag. Det er et meget kompliceret lovgivningskompleks, og jeg vil naturligvis meget nødig høres i alle detaljerne. Hvis der er meget detaljerede diskussioner, synes jeg, vi skal tage dem efterfølgende i udvalget.

Det drejer sig om gennemførelse af miljøansvarsdirektivet, og det haster, tidsfristerne er ved at være overskredet. Fra Det Konservative Folkeparti er det sådan, at vi har syntes, det var vigtigt at få en implementering i dansk lovgivning, som var ordentlig og afbalanceret.

Vi har ønsket, at kun de allerstørste skader var omfattet af denne nye miljølovgivning. Vi har ønsket, at mulighederne for at undtage fra det objektive ansvar blev udnyttet, således som der er mulighed for i direktivet, og vi har ønsket at undgå overimplementering i Danmark. Vi synes, det ville være forkert, hvis man ramte mindre skader og dermed ikke ligestillede danske producenter med producenter i det øvrige EU.

Vi har ønsket, at producentansvaret blev begrænset, således at visse steder, hvor producentansvaret var u hensigtsmæssigt, blev det holdt uden for denne lovgivning, og vi har også ønsket, at aktiviteter, der var naturligt forbundet med de aktiviteter, der var givet tilladelse til, var undtaget. Det var det, jeg var inde på i spørgsmålet til hr. Torben Hansen for et øjeblik siden. Og vi har ønsket, at det offentlige ikke kunne skubbe omkostningerne over på skadevolderen i unødigt omfang, uden at det sættes i sammenhæng med den oprindelige skade.

Til sidst har vi sagt, at vi synes, det er for tidligt at gennemføre en kollektiv forsikringsordning, men der er jo nedsat et udvalg, der skal se på det.

Alle disse ønsker er indarbejdet i den fremlagte lovgivning, og derfor synes vi, at det fremlagte forslag er udmærket. Vi har nået en afbalanceret løsning. Det har været en bunden opgave, og det er lykkedes at finde en løsning, således at også det høje danske beskyttelsesniveau på en række områder er overholdt, og således at dette ikke betyder en forringelse på nogen måde.

Det er sådan, at man hermed sikrer en effektiv og ensartet håndhævelse i en række EU-lan-

de på miljøområdet og får implementeret princippet om, at forureneren betaler. Den danske indførelse betyder, at man har gættet på 5-15 skader om året. Det kan være skader på jord, vand, beskyttede arter og naturtyper, og det er jo ikke alene skaden, men det er også de afledte effekter. F.eks. ved en å er det ikke alene oprydning af åløbet i en omgang, men det er jo også de afledte skader på fiskebestand og for lystfiskere og andre, som har gavn af det, og alt det skal også erstattes.

Det ubetingede ansvar gælder dermed for en række erhvervsskader, men der er jo altså undtagelser, hvor man får det almindelige culpaansvar, og så er husdyrgødning og spildevands-slam fritaget for producentansvar, men det er jo reguleret i en række andre love, og dermed er det fuldstændig reguleret og derfor undtaget i denne lovgivning.

Der er altså på ingen måde tale om en svækkelse af den danske retstilstand, og derfor oprettholdes reglerne også om grundejernes ansvar. Det gælder f.eks. for grundejere, hvis ikke andre ansvarlige efter reglerne kan betale på de områder, hvor Danmark i forvejen har meget vidtgående regler, at disse regler opretholdes.

Det er denne problemstilling, der gør forslaget så uoverskueligt. Hvis der havde været mere ensartede definitioner, eller hvis der havde været en fælles overliggende for de forskellige skadestyper, havde det været nemmere at se, om der var sket en overimplementering, men forslaget er jo blevet meget kompliceret af, at det er indarbejdet i 13 forskellige miljølove, og det er det, der gør, at det kan være en lille smule uoverskueligt.

Kl. 16.10

Lovforslaget stiller vidtgående krav til oprydningen, det offentliges indsats er gebyrfinansieret, og der stilles sikkerhed for afhjælpning af miljøskader. Myndighedernes ansvar er fortsat uændret, og det er naturligvis at stoppe ulykken, at udlægge flydespærringer i forbindelse med en olieforurening eller andet.

Jeg vil gerne sige, at det for Det Konservative Folkeparti har været vigtigt, at vi ikke overimplementerede, men det har også været vigtigt at implementere dette direktiv, således at der var nogenlunde sikkerhed for, hvilke regler der gjaldt. Vi synes, at der er fundet en god løsning, og derfor kan vi støtte lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Jeg er meget enig med hr. Christian Wedell-Neergaard i, at det ikke er enkelhed, der karakteriserer det her lovforslag, og derfor kan det også være dristigt overhovedet at begynde at stille spørgsmål, fordi det kan være udtryk for, man bare har misforstået det hele.

Hr. Christian Wedell-Neergaard nævnte meget om, hvor vigtigt det var ikke at overimplementere. Det er tit uhyre fornuftigt, når der er tale om EU-direktiver, at man ikke overdriver, men der er en enkelt ting i det her område, som jeg godt vil høre hr. Christian Wedell-Neergaards synspunkt om, og det er det, der gør, at loven kun omfatter Natura 2000-området. Synes hr. Christian Wedell-Neergaard i grunden ikke, at det er lidt underligt, at vi ikke også lader særlige naturbeskyttelsesområder, fredede områder af § 3-naturtyper, få den samme miljøansvarsforpligtelse, også selv om de ligger uden for Natura 2000-området?

Er det ikke en lidt besynderlig skellen mellem, hvad der er internationalt og hvad der er nationalt, som vi får, når vi vedtager den her lov?

(Kort bemærkning).

Christian Wedell-Neergaard (KF):

Sådan som jeg forstår det, gælder miljøansvarsdirektivet for større miljøskader generelt. Så peges der på de særlige regler, som gælder for Natura 2000-områder omkring flora og fauna i Natura 2000-områder, men det er jo ikke sådan, at det betyder, at denne her lovgivning ikke også er gældende, hvor der sker en betydelig skade uden for Natura 2000-området.

Der er bare nævnt en række særlige skader på dyrearter osv. i Natura 2000-området, som altså er en del af den her lovgivning.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Det må vi så prøve at arbejde lidt videre med i udvalget, for jeg er sådan set enig med hr. Christian Wedell-Neergaard i, at der er i ting i det her, der er så indviklede, at de nok egner sig bedst til det. Jeg vil bare spørge hr. Christian Wedell-Neergaard, om han ikke er enig i, at man, hvis man tog udgangspunkt i Rioprotokolten, som man har gjort i Sverige, ville få en bredere definition, og om det ikke ud fra naturbeskyttelseshensyn og hensynet til at sikre, at denne her ansvarslovgivning kom til at gælde for

ensartede naturområder, så ville være en mulig vej at gå.

(Kort bemærkning).

Christian Wedell-Neergaard (KF):

Jeg synes, at det, hr. Per Clausen nævner, er et af de aspekter, som vi efterfølgende kan tage en diskussion om i udvalget. Jeg synes, det er et interessant spørgsmål, og det er klart, at hovedprincippet i, hvem der skal afgøre, om det er en skade, der er omfattet af denne her lovgivning, og hvad det er for en skadetype, præcis er det allervæsentligste spørgsmål, og det synes jeg vi skal prøve at få boret ud, som det hedder på moderne dansk.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er hr. Johs. Poulsen.

Johs. Poulsen (RV):

Som flere ordførere allerede har været inde på, er der her tale om, at vi med L 175 og 176 har at gøre med et endog meget kompliceret, endog meget indviklet og uoverskueligt samlet lovkompleks, som måske endda også er unødigt uforståeligt.

Den sidste del vil jeg vende en lille smule tilbage til, men der er alligevel mulighed for, synes vi, allerede nu at bedømme, om vi er på rette spor eller ej, og der må man vel først og fremmest forholde sig til, om det overordnede princip, som lovforslagene bygger på, er et rigtigt princip, nemlig spørgsmålet om at indføre et ubetinget forurenansvar, et objektivt ansvar, som jo i virkeligheden bygger på en noget anden tilgang end den, vi har været vant til i en nord-europæisk retstradition, hvor det normalt har været sådan, at en skyld skulle bevises. Man kan sige, at udgangspunktet her er, at man er skyldig, medmindre man kan bevise, at man ikke er skyldig.

KL 16.15

Det er en anden tilgang, men det er vores vurdering i Det Radikale Venstre, at det på det område, vi har med at gøre, hele miljøområdet og miljøskader, kan være ganske fornuftigt at bygge fremtidig lovgivning på et sådant princip. Vi har jo også et afsæt for det med EU-direktiver, og derfor ligger der selvfølgelig også i kortene, at vi under alle omstændigheder er tvunget til noget af det. Men jeg vil gerne udtrykke, at vi også finder, at selv om princippet om at lave et sådant ubetinget forurenansvar er meget vidt-

gående i forhold til det, vi kender, så synes vi, at det er et rigtigt princip, fordi det alt andet lige vil betyde, at man under alle omstændigheder i de situationer, hvor man ville kunne pådrage sig et ansvar under en eller anden form, formentlig også vil være meget opmærksom på, at situationen er sådan.

Derfor kan vi håbe, at det i sig selv vil betyde en yderligere ansvarliggørelse med hensyn til potentielle forurenere adfærd over for miljø og natur. Så det helt grundlæggende princip synes vi er fornuftigt at bygge på, vi synes, det er positivt, og vi kan tilslutte os det.

Men netop når man så tager det som afsæt, kan man, som også hr. Torben Hansen var inde på, jo godt diskutere, om det så er sådan, at de snitflader eller de områder, hvor man har fundet det hensigtsmæssigt at definere undtagelser, så også er de rigtige områder, og om de skal omfattes i det omfang, som der er lagt op til i forslagene, som de ligger nu.

Lidt forenklet kan man jo sige, at nogle af de steder, hvor man opererer med undtagelser fra det objektive ansvar eller det ubetingede forurenansvar, er områder som landbrug eller dele af landbrugets aktivitet, og det er dele af det offentlige aktivitet. Vi afviser ikke, at der i en række situationer kan være gode begrundelser for at beskæftige sig med, at man her har nogle undtagelser, og at man kan operere med udviklingsskader og meget andet, men vi synes, der er brug for at få yderligere belyst, om der er en logisk sammenhæng til, at man så på en række andre felter fastholder eller indfører det objektive ansvar, altså om der er en indre logik i det de steder, hvor man lægger op til at undtage i forhold til de steder, som vil være med. Og det mener vi også at vi har brug for i højere grad at få belyst i det efterfølgende arbejde.

Som jeg allerede har sagt, er spildevandsslam et eksempel på et område, hvor det er svært umiddelbart at se, hvorfor det behandles, som det gør. Man kan i hvert fald sammenligne med nogle andre områder, hvor det set med vores øjne principielt kunne siges at være den samme aktivitet, der udøves.

Vi har jo f.eks. fået et høringssvar fra det, der hedder Dansk Planteværn – vi ved godt, hvad det betyder – og deri har de jo påpeget, at de synes, det er urimeligt, at visse af deres produkter skal omfattes af et objektivt forurenansvar, hvis det i øvrigt bruges i overensstemmelse med alle mulige regler. De argumenterer så med, at selv om det gør det, så er formuleringerne så-

dan, at de i visse situationer alligevel ville kunne pådrage sig et ansvar ud fra den nye lovgivning, og det argumenterer de så med at de ikke synes er rimeligt. Hvis man synes, det er rimeligt, så er der altså visse af de områder, vi har undtaget, hvorom man kan spørge, om det så i virkeligheden er rimeligt at undtage dem.

Her nævnte jeg et eksempel før. Men i hovedtrækkene drejer det sig altså bl.a. om landbrugsområdet og også om visse typer af offentlige aktiviteter. Det mener vi virkelig vi har brug for at få belyst. Vi mener, der for det første skal være en stringens i vores tilgang til det her, og så skal der selvfølgelig være en logisk sammenhæng i de områder, som man lægger undtagelser ind på i forhold til dem, der omfattes af det mere generelle princip.

Desuden er det også vores opfattelse, at der bør være en definition af specielt det, der er afsættet for, hvornår en større miljøskaade kan opstå. Altså, det med vand og jord står relativt klart, men det, der står lidt mindre klart, eller det står måske klart nok, men det, der i hvert fald set med vores øjne umiddelbart ikke nødvendigvis er fuldstændig logisk, er, at det kun er visse typer af værdifuld natur, som omfattes af skadesbegrebet, altså af muligheden for, at man kan definere en af de her større miljøskaader. Og der er vi også af den opfattelse, at det bør belyses, om der kunne være andre definitioner, der gjorde, at der var større områder af værdifuld natur, som kom ind i en beskyttelsessammenhæng med den nye lovgivning som udgangspunkt. Så det mener vi også vi har brug for at få kigget på.

Og så til sidst det spørgsmål, som jeg nævnte indledningsvis, nemlig at det muligvis er unødigt uforståeligt, hvad vi her præsenteres for. Det er jo i virkeligheden svært at bedømme, for når man ikke forstår det fuldt ud hele vejen igennem, så er det jo også svært at bedømme, om det i virkeligheden er sådan, at det bare er en selv, der er noget galt med, eller om det er sådan, at det måske kunne være i lidt bredere kredse, at det forekommer unødigt uforståeligt.

Kl. 16.20

Der vil jeg så tillade mig her fra Folketingets talerstol at citere en person, som vel må formodes at have en vis forstand på området, nemlig juraprofessor Ellen Margrethe Basse, og jeg citerer hende direkte, hvad hun har udtalt omkring det, der er lagt frem. Hun siger:

Selv for fagfolk, der som jeg selv har beskæftiget sig professionelt med miljøansvar og anden

miljøjura i mange år, er det meget svært at gennemskue det her. Jeg frygter, at de ansatte i de nye kommuner og i de nye, statslige miljøcentre vil få meget store problemer med at administrere på baggrund af den lovgivning, der er lagt op til. Citat slut.

Det synes jeg må bekymre en lovgiver i den her sal, at en af dem, man vel må betegne som en af de største eksperter i det her land på det her felt, udtrykker, at det her vil være meget, meget vanskeligt at administrere for dem, der sidder med det, fordi det altså reelt er så uforståeligt. Det synes jeg er et problem.

Derfor synes jeg også, at vi, ud over de elementer, jeg har været inde på, som vi har brug for at få bearbejdet yderligere – der vil sikkert dukke flere op i udvalgsarbejdet – har brug for at få kigget på, om det er muligt med en lidt anden tilgang til området at lave noget, som er bare en smule mere forståeligt end det, der er lagt frem nu. Jeg er helt på det rene med, at vi ikke når nogen paradisiske tilstande her, og at vi ikke kommer derhen, hvor det pludselig bliver let forståeligt, men det kunne jo være, at man ved at have nogle til at kigge på det udefra havde mulighed for at få bedømt, om man måske kunne bygge det op på en sådan måde, at det alt andet lige kunne gøres en smule mere forståeligt.

Derfor vil vi i alt fald godt rejse spørgsmålet, om det kunne være hensigtsmæssigt i den fase, vi står over for, inden vi skal tredjebehandle, om det kunne være hensigtsmæssigt med en minihøring eller en høring, som kunne belyse alene den mulighed at kunne præstere noget, som alt andet lige var bare en lille smule mere tilgængeligt for dem, som kommer til at skulle sidde og administrere det her område. Jeg er i alt fald bekymret, når en Ellen Margrethe Basse udtaler, at det er hendes opfattelse, at de, der efterfølgende skal sidde med det her i praksis i kommunerne og i de statslige miljøcentre, stort set næsten er prisgivet som udgangspunkt. Det er ikke tilfredsstillende, og det må give anledning til panderynken hos os i den her sal, hvis man kan tillade sig at føre noget sådant ud i livet.

(Kort bemærkning).

Christian Wedell-Neergaard (KF):

Jeg er glad for, at Det Radikale Venstre går så seriøst ind i det her, for det er som sagt kompliceret, og vi skal også prøve at komme til bunds i de spørgsmål. Men det giver jo selvfølgelig anledning til lige at spørge: Hvordan ser Det Radi-

kale Venstre på, at de sigtelinjer, der er i implementeringen af direktivet på dansk, nemlig at det kun skal være de særlig store skader, at vi indfører det objektive ansvar, men at der dispenseres, for så vidt angår skader som følge af noget, man har en tilladelse til, at de sigtelinjer skal fastholdes?

(Kort bemærkning).

Johs. Poulsen (RV):

Som jeg i alt fald har forsøgt at udtrykke, så vil en del af de sigtelinjer være afsættet også for os i det videre arbejde, men vi er i tvivl i det spørgsmål, som handler om, hvilke områder man i givet fald kunne definere som udviklingsskader og dermed områder, som også er undtaget fra det objektive ansvar, som følge af at man handler inden for det, der er udtrykkeligt godkendt.

Der er jo andre områder i de aktiviteter, der lægges op til, hvor man rent faktisk, hvis man handler også inden for godkendte procedurer og miljøtilladelser og meget andet, alligevel vil kunne pådrage sig et objektivt ansvar. Og det er jo det misforhold, jeg sådan set forsøger at påpege ved at spørge, om der er en indre logik i, at man nogle steder kan argumentere på den måde og dermed unddrage sig det objektive ansvar, og andre steder vælger man altså at sige, at her undtager vi ikke, selv om man i princippet holder sig inden for det samme sæt af tilgange.

Det synes vi altså vi har brug for at få belyst yderligere for at kunne sikre, at det om ikke andet så i alt fald er en så objektiv bedømmelse som overhovedet muligt, der ligger til grund for, hvilke områder der i givet fald skal undtages, når vi tredjebehandler.

Som det ligger nu, udgør det et billede, der sådan lidt forsimplet siger, at det i hovedtræk er landbrugsområdet og det offentlige område, og jeg vil da i hvert fald godt først vide, om der er en særlig begrundelse for det.

Kl. 16.25

(Kort bemærkning).

Christian Wedell-Neergaard (KF):

Nu er det sådan, at alene definitionen af udviklingsskader jo gør denne her diskussion vanskelig. Udviklingsskader er skader, hvor der ikke på udledningstidspunktet er hverken videnskabelige eller tekniske grunde til at tro, at det er en skade, men hvor det viser sig på et senere tidspunkt, måske 30 år efter, at det er en skade. Og dermed kan man sige, at det er et af de grænseområder, hvor skadevolderen jo ikke selv er be-

kendt med, at han laver en skade, men hvor det først senere viser sig, at det rent faktisk er en skade. Og det er jo et af de områder, hvor man kan sige sådan ud fra almindelig logik: Lad tvivlen komme den anklagede til gode, hvorved man fritages eller dispenseres for det ubetingede ansvar.

(Kort bemærkning).

Johs. Poulsen (RV):

Nu har jeg jo været inde på, at den her lovgivning virkeligheden bygger på en anden slags juridisk tankegang end den, vi er vant til, og derfor er det jo de to ting, der støder sammen et eller andet sted. Og det, vi skal sikre os, er, at det sammenstød er på en sådan måde, at vi også kan acceptere det billede, der bagefter må dannes, også selv om det formodentlig i en række tilfælde først endeligt vil kunne afgøres ved domstole.

Jeg prøvede at eksemplificere det ved at tage bl.a. det høringssvar fra Dansk Planteværn, hvori de jo netop gør opmærksom på, at de synes, det er mærkeligt, at nogle af deres produkter skal omfattes af det objektive ansvar, når man siger i en beskrivelse, at det at nogle af produktets særlige egenskaber kan give anledning til sådanne skader så gør, at det er omfattet af det objektive ansvar. Det synes de er lidt mærkeligt. På andre områder vælger vi jo der at definere det som udviklingsskader og dermed undtage det, f.eks. med hensyn til spildevandsslammet. Det er jeg ikke sikker på der er en indre logik i, og det synes jeg simpelt hen vi har brug for at få yderligere belyst.

Der er også mange andre ting, men det har vi så ikke mulighed for at komme ind på nu. Med hensyn til selve økonomien i en række af de her ting er der jo i virkeligheden også et meget, meget kompliceret setup for, hvordan og hvorledes tingene skal beregnes, og også det mener vi i øvrigt at vi har brug for at få klarlagt yderligere.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er fru Anne Grete Holmsgaard.

Anne Grete Holmsgaard (SF):

SF's miljøordfører, hr. Steen Gade, kan desværre ikke være til stede, så jeg har påtaget mig at tage denne lille enkle sag, som vi diskuterer her.

Vi har i SF støttet direktivet i Europaudvalget, og det står vi naturligvis ved. Vi synes, at det objektive ansvar er et vigtigt princip at få ind. Alle

problemerne med, at vi får et nyt princip ind i lovgivningen, har været diskuteret heroppefra. Det er jo ikke helt nyt, vil jeg sige. Vi har det i form af omvendt og delvis omvendt eller delt bevisbyrde. Vi har i hvert tilfælde omvendt bevisbyrde inden for en del af ligestillingsloven, hvor det faktisk har fungeret. Og man må sige, at det her princip jo er et princip, der egner sig til nogle områder, hvor man har et meget ulige magtforhold, hvor man har en meget stærk part på den ene side og en meget svag part på den anden side. Og det må man jo sige man har her, fordi naturen er en svag part. Derfor synes vi, det er fornuftigt at få det her princip ind.

Men vi har det selvfølgelig som vist alle andre ordførere også har det, at det at bevæge sig ind i at sige, at enhver detalje er på plads i det her lovforslag, er noget nær en livsfarlig proces, fordi det er meget komplekst, men på det principielle plan finder vi altså, at det er rigtigt at indføre, ikke blot fordi det er vedtaget i et direktiv – det kunne jo for den sags skyld have været imod vores stemmer – men fordi vi også mener, det er rigtigt at indføre det her princip.

Det er for mig en anelse svært at se, om alle naturområder, der er følsomme eller sårbare, faktisk er med i det. Jeg kan ikke se det, og det har også været diskuteret heroppefra, om alle vores § 3-områder faktisk er dækket af de to love her, men det går jeg ud fra ministeren kan svare på enten nu eller efterfølgende under udvalgsbehandlingen.

Så er der nogle områder, der er undtaget, og der er de to områder, som også er omtalt. Det ene er landbrugets ansvar for udviklingsskader, og så er det det offentliges eller rettere sagt, sådan som jeg læser det, kommunernes vandindvinding. Og der kan jeg heller ikke se, hvorfor det lige er de områder, der er undtaget. Jeg vil ikke afvise på forhånd, at der er ualmindelig gode og hårdtslående argumenter for, at de er fritaget, men jeg føler mig ikke overbevist på forhånd om, at det, sådan som jeg ser lovtæksten og bemærkningerne eller høringsnotatet, er tilfældet. Vi vil derfor også forbeholde os ret til eventuelt at komme med ændringsforslag på det her område.

Kl. 16.30

Vi synes, at den idé, som den radikale ordfører foreslog, med at have en eller anden form for minihøring eller høring, er god. Vi har haft en teknisk gennemgang af lovforslaget, men jeg tror, at det er vigtigt, at vi også går videre med at komme ned i dybden ikke bare via en teknisk

gennemgang, men også med at vi får nogen på banen, som kan belyse de vanskelige problemstillinger for os.

Så vil jeg sige, at der jo er lagt op til en meget hurtig ikrafttræden af lovgivningen, og det tror jeg ikke nås, hvis vi skal gøre det ordentligt. Og ordentligt skal det gøres, for der er jo nogen, der skal administrere det bagefter. Og der er nogle nye kommuner, som ikke er vant til det her, og som skal trække i hvert tilfælde en del af læsset. Det er meget vigtigt, at de forstår det ordentligt og har mulighed for at administrere det ordentligt, med andre ord, at lovgivningen bliver tilstrækkelig klar – det er næppe lige et område for regelforenkling – ved at man virkelig har gennemtrevet definitionerne og gennemtrevet der, hvor der kan være nogle sammenstødsproblemer i det her, eller hvor der kan være nogle mangler og naturligvis også nogle undtagelser, som vi som sagt er skeptiske over for på forhånd.

(Kort bemærkning).

Christian Wedell-Neergaard (KF):

Det kan godt være, jeg har stillet embedsmændene det spørgsmål, som hr. Per Clausen rejser, nemlig om Natura 2000-områderne, og der kan jeg forstå, at det er sådan, at de ikke gælder forurenende virksomhed. Lovgivningen gælder for hele landet, men det er kun ikkeforurenende virksomhed, åoprensning og andet, som gælder for Natura 2000-områderne. Så altså, lovgivningen gælder for hele landet, for så vidt angår forurenende virksomhed, hvor der ligger miljøgodkendelser osv., mens det kun er ikkeforurenende virksomhed, som alene gælder for Natura 2000-områder.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Det tager jeg som en forbrugeroplysning; dermed være ikke sagt, at jeg nødvendigvis tager det fuldstændig for gode varer på forhånd, selv om jeg ved, at hr. Wedell-Neergaard har været nede og spørge embedsfolkene, som naturligvis ved, hvad de taler om. Men jeg vil i hvert tilfælde gerne kunne se, hvor det står i selve lovtæksten.

(Kort bemærkning).

Christian Wedell-Neergaard (KF):

Det er naturligvis et partsindlæg, når det kommer fra en af de andre ordførere, men det var sådan, som jeg opfattede situationen.

Jeg vil godt spørge: Hvis SF stiller en række ændringsforslag, vil så det betyde, at SF ender med at stemme imod lovforslaget, eller vil man ende med at stemme for?

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg har sagt heroppefra, at vi er positive over for det. Vi har støttet direktivet, og så er vi selvfølgelig også positive over for implementeringen af lovgivningen.

Det er jo ikke ensbetydende med, at der ikke er nogle ting, hvor man kan sige, at her mener man at det burde være anderledes, for det, jeg snakker om, er bl.a. undtagelserne. Jeg har også sagt, at det kan være, at der er hårdtslående argumenter for de undtagelser, vi føler os bare ikke overbevist om, at de argumenter er der på nuværende tidspunkt. Og hvis vi ikke bliver overbevist i processen, vil det jo være naturligt at stille ændringsforslag.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er hr. Per Clausen.

Per Clausen (EL):

Her har vi nok at gøre med et af de lovforslag, hvor det ville være decideret uklogt at starte med at påstå, at man har gennemskuet det hele og afsløret, hvad bagtanken er med det. Man kan også sige det på den måde, at hvis man ville luske et eller andet igennem, som var grimt, så ville det her lovforslag jo være et fantastisk godt sted at gemme det.

På den anden side ved vi jo og kan også læse ud af høringssvarene, at der er mennesker, der med stor omhu, stor grundighed og stor professionalisme læser de her lovforslag og kommer med bemærkninger til dem. Så jeg føler mig nu ret tryk ved, at selv om alt ikke er gennemskuet og der også er ting, jeg gerne vil have belyst yderligere og der også kan være områder, hvor Enhedslisten vil stille ændringsforslag – faktisk nogle af de samme områder, som fru Anne Grete Holmsgaard nævnte – ja, så er vores udgangspunkt for at gå ind i diskussionen, at vi er positive, fordi vi opfatter det her som en lov, der på i hvert fald nogle områder vil betyde en skærpelse af de gældende regler.

Vi opfatter det på den måde, at der vil blive omfattet flere erhverv end i den hidtil gældende miljøskadeerstatningslov, og vi opfatter også, at der i højere grad lægges vægt på forpligtelsen til

at forebygge miljøskader. Og det er sådan set udgangspunktet for, at Enhedslisten kan sige, at vi er positive over for det her lovforslag.

En ting er selvfølgelig, at lovgivningsprocessen besværliggøres af, at det ikke bare er Enhedslistens folketingsmedlemmer, der har svært ved at gennemskue det, der står i forslaget, og hvilke konsekvenser det har, men at det sådan set gælder alle ordførere, for det er selvfølgelig en belastning i lovgivningsprocessen. En anden ting, som hr. Johs. Poulsen fra De Radikale var inde på, er jo, at når ting skal administreres ude i det virkelige liv, så skal embedsmændene og eksperterne gerne kunne forstå lovgivningen.

Kl. 16.35

Et eller andet sted har vi vel også en ideel opfattelse af, at borgerne bør kunne forstå den lovgivning, der er gældende. Altså, der vil i hvert fald uanset hvad være en formidlingsmæssig opgave i forlængelse af vedtagelsen af det her, en opgave, som jeg tror man kommer til at bruge lidt energi på, fordi det er meget vigtigt, når vi snakker om miljøspørgsmål, at folk ikke oplever, at de er omgivet af et regelsæt, som er unødigt bureaukratisk og besværligt. Vi skal have stramme miljøregler, stramme miljøskaderegler, men det er også vigtigt, at folk er i stand til at forstå, hvad de går ud på.

Så vil jeg gå over til nogle af de indholdsmæssige ting, som jeg godt vil nævne allerede her ved førstebehandlingen. Det første er, at jeg måske finder det en smule uklart, hvilke aktiviteter der er omfattet af det i udgangspunktet ubetingede ansvar, og hvilke der er omfattet af begrebet andre erhvervs-mæssige aktiviteter, hvor der så gælder det almindelige ansvar, som man bruger i Danmark, hvor der jo sådan ikke er tale om omvendt bevisbyrde, men tværtimod tale om, at man skal have gjort et eller andet konkret, som kan bevises. Der er måske også behov for, at man ser på, om man kan nøjes med at definere andre forureninger udelukkende negativt, eller om man også skal prøve at kigge på dem ud fra en positiv afgrænsning.

Der har også været rejst spørgsmål i høringssvarene om, hvilke operatører der omfattes, spørgsmål, som jeg synes ville være vigtige at inddrage i det videre arbejde. Nogle synes jo – og det er ikke overraskende – at det skal forstås bredt og sikre, at foreninger, som faktisk har aktiviteter, der kan forvolde miljøskade på habitatområder, bliver omfattet, og vil gøre opmærksom på, om man er sikker på at de bliver det.

Så er der også spørgsmålet om definition af, hvad der er tale om, når man taler om skade af betydning. Det kan jo godt sådan blive en lidt besværlig diskussion, og nogle af de ting vil vi i hvert fald godt bore lidt videre i.

Så har jeg tidligere i dag nævnt spørgsmålet om forskellen mellem, om man er omfattet af internationale naturbeskyttelsesområder, altså Natura 2000-områder, eller naturen ligger uden for de internationalt beskyttede områder, herunder områder udpeget som særlige naturbeskyttelsesområder, fredede områder, § 3-naturtyper, som ikke er omfattet af samme miljøansvarforpligtelser, hvis de ligger uden for Natura 2000-området.

Jeg forstod på det, den konservative ordfører sagde, at det måske ikke var helt så slemt, som jeg oprindeligt havde troet, men jeg vil i hvert fald sige, at vi vil arbejde videre med og bore videre i, hvorfor der er den her forskel, også fordi miljøansvarsdirektivet jo åbner mulighed for, at man i den nationale definition, som også dækker nationalt defineret natur, godt kunne inddrage de særlige naturbeskyttelsesområder, fredede områder og § 3-naturtyper, som ligger uden for Natura 2000-områderne, sådan at de blev omfattet på samme måde som Natura 2000-områderne.

Det er en mulighed, og det siger vi, fordi vi måske ikke er så nervøse for indimellem at overimplementere EU-direktiver; vi synes somme tider, at det af hensyn til natur, miljø, sundhed osv. kan være relevant at gå længere, end EU kræver af os. Hvis vi så oven i købet kan gøre det uden at overtræde EU-regler, burde det jo kunne vække almindelig glæde og tilfredshed, også blandt de meget EU-ansvarlige partier.

Når der kunne være en særlig grund til at lave den her udvidelse, så er det jo, fordi vi ikke har så forfærdelig meget natur i Danmark, og måske er der ikke særlige argumenter for, at man skal gøre forskel på virksomheder, der ligger i eller i nærheden af et internationale naturbeskyttelsesområder, og virksomheder, der ligger i nationale naturområder. Og så er der jo det udgangspunkt, at der i hvert fald fra Danmarks Naturfredningsforenings side er peget på, at man i Sverige tager udgangspunkt i Rioprotokollen fra 1992 om biologisk mangfoldighed og derfor har valgt at lade direktivet omfatte mere bredt og altså også de svenske nationalt udpegede områder og arter. Og det synes vi sådan set godt at man i hvert fald kunne overveje i det vi-

dere udvalgsarbejde, altså om det kunne være en fornuftig ting.

Det er vel sådan set det, der er de vigtigste konkrete bemærkninger fra vores side. Altså: Enhedslisten er positiv over for forslaget, og vi vil prøve at se på nogle af de områder, jeg har nævnt her. Det er muligt, at vi under udvalgsarbejdet kan overbevise om, at de betænkeligheder, vi har, de overvejelser, vi har om ændringsforslaget, er forkerte, men jeg vil ikke på det her tidspunkt love, at vi ikke vil komme med ændringsforslag. Men altså, udgangspunktet er positivt.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren. Så er det miljøministeren.

Miljøministeren (Connie Hedegaard):

Tak til ordførerne for de velvillige kommentarer til de to lovforslag, som gennemfører EU's miljøansvarsdirektiv fra 2004. Jeg tror, at alle har meget stor forståelse for, at man synes, det er ekstremt kompliceret, for det er det jo. Det er ekstremt kompliceret at få sådan nogle fuldstændig nye gennemgribende principper indarbejdet i et lands lovgivning i et land, hvor der er rigtig meget miljølovgivning i forvejen. Så det er i hvert fald en selvstændig grund til, at det har denne meget, meget komplekse karakter. Det er klart, at hvis man ikke havde noget og ligesom startede på bar mark, så ville det jo ikke være nær så komplekst.

Kl. 16.40

Jeg kan jo høre, at der hele vejen rundt er stor opbakning til formålet med lovforslaget. Formålet er at få en effektiv og ensartet håndhævelse af en række EU-regler om natur og miljø og også at sikre forurenere betaler-princippet. Som sagt er det altså udmøntningen af et EU-direktiv, så det er jo ikke bare i Danmark, vi skal igennem den her øvelse. Det her er grundlæggende en måde at gøre det langt lettere at håndhæve miljøovertrædelser på i hele EU.

Det er jo faktisk to love, vi behandler her. Den ene lov, miljøskadeloven, L 176, er en ny lov, som definerer miljøskader og giver regler for påbud om undersøgelse og afhjælpning af skader, og den anden lov, L 175, indeholder de ændringer i miljøbeskyttelsesloven og 13 andre love, som giver myndighederne hjemmel til at afgøre, hvornår der foreligger en miljøskade i direktivets forstand, og hvem der er ansvarlig for den.

Direktivet gælder for betydelige skader på jord, vand, beskyttede arter og naturtyper, som

måtte opstå i fremtiden. Altså, det handler om sager som de store gamle benzinstationer, de store renserisager, deponeringen i Kærgård Klitplantage og den slags. Det er den slags ting, som man i fremtiden med det her i langt højere grad vil kunne drage nogen til ansvar for. Da det kun handler om betydelige skader, vurderes det, at vi måske taler om i størrelsesordenen 5 til maks. 15 sager om året, hvor det her lovkompleks vil komme i anvendelse.

Direktivet opererer med to former for ansvar; et ubetinget ansvar, som vi kender det fra jordforureningsloven – det gælder for en række erhvervsaktiviteter, som er opregnet i et bilag – og et skyldbaseret ansvar for alle andre erhvervsaktiviteter, som skader beskyttede naturtyper, dyre- og plantearter. Og så giver direktivet altså mulighed for at lempe det ubetingede ansvar, når der er tale om udtrykkeligt tilladte udledninger eller aktiviteter, og når det drejer sig om de såkaldte udviklingsskader; skader, der altså er opstået, selv om man ikke på udledningstidspunktet havde videnskabelige eller tekniske grunde til at tro, at det, man gjorde, var skadeligt.

Direktivet stiller ganske vidtgående krav til afhjælpning af opståede skader, men i overensstemmelse med Danmarks holdning under forhandlingerne stiller det ikke krav om, at miljømyndighederne skal påtage sig opgaven, hvis der ikke findes en ansvarlig skadevolder, eller hvis skadevolderen ikke kan betale. Desuden forpligter direktivet medlemslandene til at ansøre markedet til at udvikle forsikringer og lignende, men det indeholder ikke noget krav om forsikringspligt.

Man kan sige, at måden, vi så har valgt at gøre det på i det udspil, der ligger fra regeringen, er, at man meget direkte gennemfører de centrale begreber i direktivet, nemlig de skader, det omfatter, og den afhjælpning, det foreskriver. Og på de områder, hvor vi i dag i Danmark har mere vidtgående regler, fastholder vi det danske beskyttelsesniveau. Det er jo et valg, og det er så et valg, vi har truffet, men det er selvfølgelig ikke med til at forenkle processen. Lovforslaget er indpasset i den gældende lovgivning til en konsistent og sammenhængende regulering.

Der er flere, der har været inde på det her med muligheden for at lempe det ubetingede ansvar for udledninger eller aktiviteter, som myndighederne udtrykkelig har tilladt, og det vil jeg godt knytte et par kommentarer til, for

det mener jeg sådan set er noget af det meget politiske i det her. Det er jo heller ikke med til at klargøre det eller gøre det mere enkelt. Men jeg og regeringen synes ud fra sådan en rimelighedsbetragtning, at det må være sådan, at hvis en mand eller en virksomhed foretager sig en eller anden handling i dag, som de af en ansvarlig myndighed har fået en udtrykkelig og konkret tilladelse til, så kan vi altså ikke om 20 eller 30 eller 40 år, når vi er blevet klogere, eller når viden- skaben ved noget mere, komme efter den pågældende og sige: Hov, du havde altså faktisk et ansvar dengang, og det stiller vi dig nu ligesom til ansvar for.

Det er klart, at man ikke uden videre bare kan sige, at så er der en blankocheck for den ene eller den anden virksomhed til at gøre det ene eller det andet. Virksomheden skal selvfølgelig kunne godtgøre, at den har overholdt de vilkår, der er givet i en konkret tilladelse, den skal kunne godtgøre, at den ikke har handlet uforsvarligt, men det må altså være rimeligt, at vi laver denne undtagelse.

Kl. 16.45

Det er ikke altid rimeligt at pålægge den driftsansvarlige det ubetingede ansvar for miljøskader, og derfor fik vi på dansk foranledning en mulighed ind i direktivet for, at man også kan fordele ansvaret til producenter. Det foreslår regeringen at vi bruger til at indføre et nyt producentansvar for pesticider, biocider, gmo og gødning og affaldsprodukter til jordbrugsformål. Brugeren, som i forhold til det, jeg lige nævnte, jo typisk vil være landmanden, skal alene hæfte for eventuelle skader, hvis ikke han har anvendt produkterne i overensstemmelse med forskrifterne. Så der laver vi altså et ansvar, hvor producenten har en del af ansvaret, og brugeren har ansvaret for, hvordan han så anvender et produkt.

Gennemførelsen af direktivet må efter regeringens opfattelse ikke føre til nogen svækkelse af den lovgivning, vi allerede har. Det vil sige, at på naturområdet fastholder lovforslaget derfor grundejerens og/eller brugerens ansvar, hvis ikke der er en anden ansvarlig efter de nye regler, eller hvis den ansvarlige ikke kan betale. I den situation vil grundejeren eller brugeren have pligt til at lovliggøre ulovlige forhold fuldstændig som hidtil.

På havmiljølovens område fastholder forslaget tilsvarende, at ejeren af et skib skal dække udgifterne til bekæmpelse af olie- eller kemikalieforurening, hvis rederen, som er den, der bli-

ver ansvarlig efter de nye regler, ikke kan findes eller ikke kan betale.

På miljøbeskyttelsesloven og jordforureningslovens område foreslås et ubetinget ansvar for alle forurenende aktiviteter, uanset om der er tale om store eller små skader, og uanset hvem der har forårsaget dem. Derfor indfører vi ikke en liste over de aktiviteter, der er omfattet, svarende til den, der er i direktivet, for her siger vi: Vi skal altså ikke gå ind og svække, hvad vi har i forvejen i Danmark. Så her følger vi det system, vi allerede har i jordforureningsloven, og her går vi altså lidt videre end direktivet.

Samtidig bliver reglerne samlet i miljøbeskyttelsesloven, så alle typer af forureninger behandles under et, og det drejer sig altså om jord, luft, støj, vand osv. Specielt for jordforurening fastholder lovforslaget det nuværende oprydningssniveau for skader på jord, og det forudsætter, at man genopretter tilstanden uanset ejendommens anvendelse, mens direktivet kun kræver oprydning, så forurening ikke er til risiko for den nuværende eller den planlagte anvendelse. Her er de danske regler altså også noget mere ambitiøse end direktivets.

Endelig stiller direktivet ikke krav om forsikringer, og der er altså heller ikke i dag et tilstrækkeligt erfaringsgrundlag til at tilbyde forsikringer til en fornuftig præmie. For at fremme udvikling på det område vil regeringen nedsætte en arbejdsgruppe med deltagelse af de berørte interesseorganisationer og ministerier til at vurdere mulighederne en gang i fremtiden. Desuden rummer lovforslagene de i direktivet krævede regler om gebyrfinansiering af myndighedernes sagsbehandling og krav om at stille sikkerhed for afhjælpning af miljøskader.

Myndighedernes forpligtelser er de samme som nu. De har pligt til at gribe ind, hvis der er alvorlig fare for sundheden, eller der er brug for øjeblikkelig indgriben for at afværge en væsentlig forurening.

Som man kan høre, er det ikke sådan lige ud ad landevejen, det er ikke nok bare sådan at have en eller anden principiel holdning til det her, det er meget, meget kompliceret jura. Jeg mener selvfølgelig, at det er lykkedes at finde en balanceret og fornuftig tilgang til den her opgave med at implementere miljøansvarsdirektivet i dansk ret, men jeg er da helt sikker på, at det, som flere af ordførerne har sagt, kræver en overordentlig grundig udvalgsbehandling, og på baggrund af de meget positive og imødekom-

mende bemærkninger, der er faldet, så tror jeg også, at det vil lykkes os at implementere det på fornuftig vis i dansk lov.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslagene overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 95:

Forslag til folketingsbeslutning om en national handlingsplan til håndtering af jordforureningssager.

Af Johs. Poulsen (RV) m.fl.
(Fremsat 9/2 2007).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljøministeren (Connie Hedegaard):

Jeg er da enig med forslagsstillerne i, at de mange jordforureningssager, som vi har arvet fra fortiden, er et af vores besværlige og vanskelige miljøproblemer. Derfor er jeg selvfølgelig også enig med forslagsstillerne i, at vi skal have overblik over de store jordforureningssager, og at vi skal gøre, hvad vi kan i forbindelse med dem. Men jeg er uenig i det, at det skal være en statslig opgave at skabe overblik over og prioritere indsatsen for netop de store jordforureningssager.

Der skal ske en samlet prioritering af indsatsen, og det forudsætter jo altså, at regionerne har ansvar og tager ansvar for det område, som de har fået ansvaret for her pr. 1. januar 2007. Derfor vil jeg da meget anbefale Folketinget at stemme nej til forslaget om sådan en national handlingsplan for de store jordforureningssager.